

PROGRAMA RB+20 (2013)

JORNADES SOBRE ELS 20 ANYS DE LA RESERVA DE BIOSFERA DE MENORCA

18-22 de novembre i 3 de desembre (6 dies)

Presentació

Des de 1989, i aproximadament cada 5 anys, Menorca ha acollit unes jornades científiques dedicades a valorar l'evolució de l'illa com a reserva de biosfera. Les primeres van ser, de fet, prèvies a la declaració de l'illa com a reserva de biosfera, però a les conclusions es recollia clarament la proposta de sol·licitar formalment a la UNESCO aquest reconeixement, que es va fer efectiu el 1993. D'aleshores ençà s'han celebrat les jornades dels 5, els 10 i els 15 anys posteriors a la declaració.

Arribats els 20 anys de la declaració de Menorca com a reserva de biosfera, aquest programa de les jornades proposa anar un poc més enllà de les precedents: a més de fer un breu repàs de l'estat de la qüestió, pretén entrar a debatre punts clau per a la sostenibilitat en un futur immediat en els quals no hi ha acord, i posar damunt la taula una sèrie de possibles solucions. Per aquesta raó, les jornades s'han organitzat en 5 blocs de treball de temàtiques transversals on es plantegen unes preguntes clau en termes de sostenibilitat que s'han de respondre dins cada comunicació.

Blocs:

- 0 Obertura
- 1 Vectors ambientals: aigua, energia i residus
- 2 Territori i paisatge
- 3 Conservació i gestió del patrimoni natural
- 4 Conservació i gestió del patrimoni històric
- 5 Economia, educació i benestar social
- 6 Debat sobre les conclusions

De dilluns 18 a divendres 22 tots els capvespres de 17-20h,

Seu de l'Institut Menorquí d'Estudis, Can Victori, Camí des Castell, 28, Maó.

Dilluns 18 de novembre. Can Victori (Maó)

17:00h Obertura de les Jornades a càrrec d'autoritats

President de l'Agència de Reserva de Biosfera. Sr. Fernando Villalonga Bordes.

Director Insular de Cultura, patrimoni i educació. Sr. Cristóbal Marqués Pallisser.

Coordinadora Científica de l'IME. Sra. Josefina Salord Ripoll.

Representant del Consell Científic del Comitè MaB. Dr. Jeroni Galmés Galmés.

17:20h Conferència inaugural: història de la reserva de biosfera (1993-2013). Dr. Joan Rita Larrucea, professor UIB.

17:50h Inauguració dels pòsters sobre els 20 anys de la Reserva de Biosfera de Menorca. Al llarg de la setmana els pòsters romandran penjats a la seu de Can Victori.

18:00h **BLOC 1 - VECTORS AMBIENTALS: AIGUA, ENERGIA I RESIDUS**

Preguntes clau: És Menorca realment sostenible? S'externalitzen molts dels seus impactes sobre el medi? Com pot ser més autosuficient? Cap a on volem anar?

Moderador: Sr. David Carreras Martí, cap de projectes de l'OBSAM

Comunicacions:

1. L'Energia que consumim i la que consumirem. Sr. Rafel Muñoz Campos. Consorci de Residus i Energia del CIM i membre del IME.
 2. Els recursos hídrics a Menorca: l'etern debat. Sra. Sònia Estradé Niubó. OBSAM i membre de l'IME.
 3. Evolució en la generació de residus. Sr. Anna Gallofré de Lapuente, OBSAM.
- (descans)*
4. Sobirania alimentària. Sr. Ricard Cots Torrelles. Enginyer agrònom i membre de Justícia Alimentària (ONG).
 5. Sostenibilitat del transport a Menorca: passat, present i futur. Sr. Joan Morro Martí. E-ARQ Enginyeria + Arquitectura.
 6. El futur dels vectors ambientals en el context global i local. Sr. Jesús Cardona Pons. Nontropia Arquitectura i membre de l'IME.

Preguntes i debat entre els assistents

Dimarts 19 de novembre, 17h. Can Victori (Maó)

BLOC 2 TERRITORI I PAISATGE

Pregunta clau: En què consumeix més territori Menorca? Atès que és un territori limitat, com s'hauria de gestionar? Quins són els límits de creixement?

Moderadora: Sra. Agnès Canals Bassedas, membre de la secció de Ciències Naturals de l'IME

Comunicacions:

1. Evolució de l'ocupació del sòl: tendències en el creixement urbà i en el mosaic agroforestal. Sr. David Carreras Martí, OBSAM-IME, i Sra. Cristina Domingo Marimon, GRUMETS-UAB.
2. Gestió efectiva dels espais naturals protegits de Menorca en un entorn d'incertesa. Sr. Miquel Truyol Olives. Secció de Ciències Naturals, IME.
3. Dimensionament d'infraestructures. Sr. Alberto Correa, enginyer de camins.
4. Instal·lació d'energies renovables. De quin tipus i a on? Sr. Eduard Furró Estany. Enginyer industrial i assessor del GOB-Menorca.

(descans)

5. Noves intervencions de gran consum de territori. Sr. Miquel Camps Taltavull, GOB-Menorca.
6. La freqüentació en espais naturals i els seus conflictes. Dr. Francesc Xavier Roig i Munar. QU4TRE consultoria ambiental i grup de recerca BIOGEOMED-UIB.
7. Pressió humana difusa en l'entorn rural i natural. Dr. Félix de Pablo Pons. Cap de la secció de Ciències Naturals, IME.

Preguntes i debat entre els assistents

Dimecres 20 de novembre, 17h. Can Victori (Maó)

BLOC 3 CONSERVACIÓ I GESTIÓ DEL PATRIMONI NATURAL

Pregunta clau: Prioritats de conservació i gestió amb recursos limitats? Gestió activa o passiva?

Moderador: Dr. Félix de Pablo Pons, cap de la secció de Ciències Naturals de l'IME

Comunicacions:

1. Els plans de protecció de les espècies de flora i fauna de Menorca: situació actual i perspectives futures. Sr. Iván Ramos Torrens. Servei de Protecció d'Espècies, CAIB.
2. Prevención y extinción de incendios forestales en Menorca (1993-2013): Evolución, situación actual, estrategias y oportunidades. Sr. Jorge Casado Bragado. Ingeniero de Montes - Responsable IBANAT Menorca
3. Neteja de torrents. Sr. Cristòfol Mascaró Sintès, Grup de Botànica IME i GOB-Menorca.
4. Els projectes LIFE Natura a Menorca. Sr. Pere Fraga i Arguimbau (IME), Sra. Irene Estaún Clarisó, Sra. Eva Cardona Pons, Sra. Mireia Comas Casademont. LIFE Reneix, CIM.

(descans)

5. La conservació d'ocells i les xarxes de seguiment. Sr. Òscar Garcia Febrero. SOM Menorca i membre de l'IME.
6. La conservació d'espècies clau. Dr. Valentín Pérez Mellado. Universidad de Salamanca i membre de l'IME.
7. Aspectes marins. Dr. Lluís Cardona Pascual. Universitat de Barcelona i membre de l'IME.
8. Propostes de gestió del patrimoni geològic de Menorca. Dr. Antoni Obrador Tudurí, Departament de Geologia UAB i membre de l'IME.

Preguntes i debat entre els assistents

Dijous 21 de novembre, 17h. Can Victori (Maó)

BLOC 4 - CONSERVACIÓ I GESTIÓ DEL PATRIMONI CULTURAL

Preguntes clau: Quin paper juga el patrimoni cultural dins la Reserva de Biosfera de Menorca? És el patrimoni històric/etnològic només un recurs turístic? Es pot preservar simplement com a fonament de la nostra identitat?

Moderador: Sr. Amador Marí Puig, cap de la secció d'Història i Arqueologia de l'IME

Comunicacions:

1. Vint anys després: la perduració dels objectius en la conservació del patrimoni històric. Sra. Joana Gual Cerdó. Servei de Patrimoni del CIM i membre de l'IME.
2. Possibilitats del binomi turisme i patrimoni. Dra. Amalia Pérez-Juez Gil, Boston University i membre de l'IME.
3. La preservació de les tradicions i costums. Patrimoni immaterial. Dr. Jaume Mascaró Pons. Universitat de Barcelona i membre de l'IME.

4. L'etnologia més enllà d'un recurs turístic. Sr. Pau Salort Salort. Membre de l'IME.

(descans)

5. La necessitat de salvaguarda del patrimoni etnològic en la configuració del paisatge de Menorca. Sr. Alberto Coll Arredondo, amb la col·laboració del Sr. Agustín Petschen Zapiraín. Societat Històrica Arqueològica Martí i Bella.
6. I així, que passin els anys... Dr. Joan Enric Vilardell Santacana. Arquitecte.
7. El patrimoni immaterial: la pervivència de la toponímia. Sr. Xavier Gomila Pons. Membre de l'IME.
8. El paper de les associacions folklòriques. Sr. Damià Bosch Bosch. FEMEFOLK.

Preguntes i debat entre els assistents

Divendres 22 de novembre, 17h. Can Victori (Maó)

BLOC 5 – ECONOMIA, EDUCACIÓ I BENESTAR SOCIAL

Pregunta clau: Progrés econòmic i progrés social són directament proporcionals?

Situació de Menorca en relació a la resta de Balears i altres territoris? Seguirem un model diferent pel fet de ser reserva de biosfera?

Moderador: Sr. Joan Lluís Torres Coll, cap de la secció de Ciència i Tècnica de l'IME.

Comunicacions:

1. Evolució econòmica. Dr. Alfons Méndez Vidal. Cap de la secció de Ciències Socials de l'IME.
2. Tendències actuals del turisme. Sr. Emili de Balanzó. Expert en Turisme.
3. La creació d'empreses. Sr. Joan Sánchez Tuomala. PROQUAME, Joves Empresaris i Cercle d'Economia de Menorca.
4. Reserva de Biosfera i mercat de treball. Sr. Ramon Carreras Torrent. CCOO Menorca.

(descans)

5. Està sorgint un nou model agrari? Sra. Núria Llabrés Prat, GOB-Menorca.
6. Evolució del benestar social. Sra. Antònia Florit Salord, Càritas Menorca.
7. La salut en totes les polítiques en el marc d'una reserva de la biosfera. Dr. Ildefonso Hernández Aguado, Universidad Miguel Hernández (Alicante) i membre de l'IME..
8. Educació i reserva de la biosfera: aportacions i perspectives de futur. Dr. Pere Alzina Seguí. UIB i membre de l'IME.

Dimarts 3 de desembre, 19h. Can Victori (Maó) EXPOSICIÓ DE LES CONCLUSIONS

Lectura comentada de les conclusions. Sr. Sergi Marí Pons, director de l'OBSAM.

Vídeos i reportatges d'experiències positives en altres reserves de biosfera. Sra. Agnès Canals Bassedas, secció de ciències naturals de l'IME.

Cloenda de les jornades per part de la presidenta de l'Institut Menorquí d'Estudis, Sra. Maruja Baillo Vadell.

Notes addicionals:

- 1) Públic: totes les sessions són obertes al públic.
- 2) En els dies previs a les sessions es penjaran al web de l'IME els resums provisionals de les comunicacions per fer-ne major difusió.
- 3) Pòsters a Can Victori. S'ofereix la possibilitat de presentació de pòsters a entitats, centres educatius, empreses, particulars lligats al món de la cultura i la ciència, etc., que vulguin aportar la seva reflexió sobre la reserva de biosfera. Els pòsters s'exposaran durant tota la setmana. Termini de presentació: **18 de novembre**.
- 4) Cada sessió o bloc tindrà un moderador, responsable de gestionar el seu funcionament d'acord amb les indicacions horàries d'aquest programa, així com també de moderar el debat o taula rodona final si no s'indica un moderador específic.
- 5) Comunicacions (15 min.): als autors se'ls demana una contribució personal sobre l'estat d'un tema concret. Se'ls suggereix seguir un esquema de: a) situació i tendències generals; b) donar resposta a les preguntes clau; c) propostes d'actuació i gestió.
- 6) Publicació: es preveu la futura edició de les Actes de les Jornades, que inclourà la conferència inaugural, les comunicacions, les conclusions i els pòsters.
- 7) Descansos: els descansos seran amenitzats amb passis de fotografies d'Eduard Furró amb música de la pianista Isabel Félix.
- 8) Els mitjans de comunicació que vulguin podran aprofitar els descansos per entrevistar els ponents.
- 9) L'organització corre a càrrec d'un grup de treball de l'IME format per: Fina Salord, Félix de Pablo, Agnès Canals, Sònia Estradé i David Carreras.